

EL LLENGUATGE

La ciutat ^{28/xi/1976} dels comptes

En temps pretèrits, en què coexistien un nodrit estol d'escriptors florescs i una premsa humorística molt esmolada que no deixava res per verd, ja s'hi havia fet molta barfilla, amb «la ciutat dels comtes» i «la ciutat dels comptes». Com que semblava que era obligat, per part de certs publicistes poc imaginatius, de referir-se a Barcelona anomenant-la «la ciutat dels comtes», l'homonímia —font constant d'humorisme— entre comte i compte era fàcilment aprofitada per a dir, irònicament, que la denominació era ben justificada, car no s'hi donava ni feia res de franc, i el més mínim servei comportava un compte que calia satisfer. Ara llegim una notícia sobre la destinació que es donarà al «palau dels comptes» de la vila de Centelles, i aquesta grafia ens indueix a actualitzar aquell vell humor barceloní: ¿quins comptes s'hi deuen fer, al palau de Centelles? ¿és que potser hi havia instal·lats alguns serveis d'administració o de comptabilitat?

La diferència entre comte (títol nobiliari), compte (operació aritmètica) i conte (narració breu) s'ha explicat fins i tot amb dibuixos d'en Junceda. Però aquestes grafies encara continuen suscitant dubtes i originant errors. En català hi ha, cal recordar-ho, un cert nombre de mots que presenten el grup consonàntic mpt, com ara compte (amb una bona colla de derivats i composts: descompte, comptable, comptabilitzar, etc.), assumpte, atemptar, temptar, tempteig, redemptor, sumptuós, símptoma, etc. Però també cal tenir present que hi ha un altre grup de mots —més reduït, és cert—, que presenten el grup mt, sense cap p enmig: comte (títol nobiliari, com hem dit), impremta, empremta, femta, i que és amb la coneixença precisa de la grafia de cada un d'ells —o amb la consulta, si cal, al diccionari— que cal escriure'ls, i no pas obeïnt a la idea vaga d'una particularitat ortogràfica que no se sap ben bé del tot a quins casos concrets correspon.

ALBERT JANE